

Cooperativisme: alternativa cultural i de ciutat

Published by [Interacció](#) [1] on 22/07/2020 - 13:30 | Last modification: 30/07/2020 - 12:14

[Ivan Miró](#) [2] | [Icaria](#) [3]

[Institut de Cultura de Barcelona](#) [4]

Les ciutats han accelerat el seu canvi constant, un canvi en sentits diversos, que arriba justament quan el món ha frenat en sec. Com serà la ciutat en un futur proper? Es dibuixen tensions entre models culturals i especialment econòmics, que aquests dos documents ja posen de manifest abans de la pandèmia.

Capitalisme cultural que precaritza i s'apropia dels béns culturals comuns versus altres formes de fer cultura. El malson de la ciutat capitalista versus el somni de la ciutat comuna i cooperativa. Cultura precària versus cultura transformadora. *Smart cities* versus ciutats cooperatives. Dos llibres que contraposen les incongruents realitats presents, en aquest cas a la capital catalana, en relació a la gestió cultural i al model de ciutat: [Ciutats cooperatives. Esbossos d'una altra economia urbana](#) [5] i [Cultura cooperativa a Barcelona](#) [6]. [Guia pràctica per al cooperativisme cultural](#) [7].

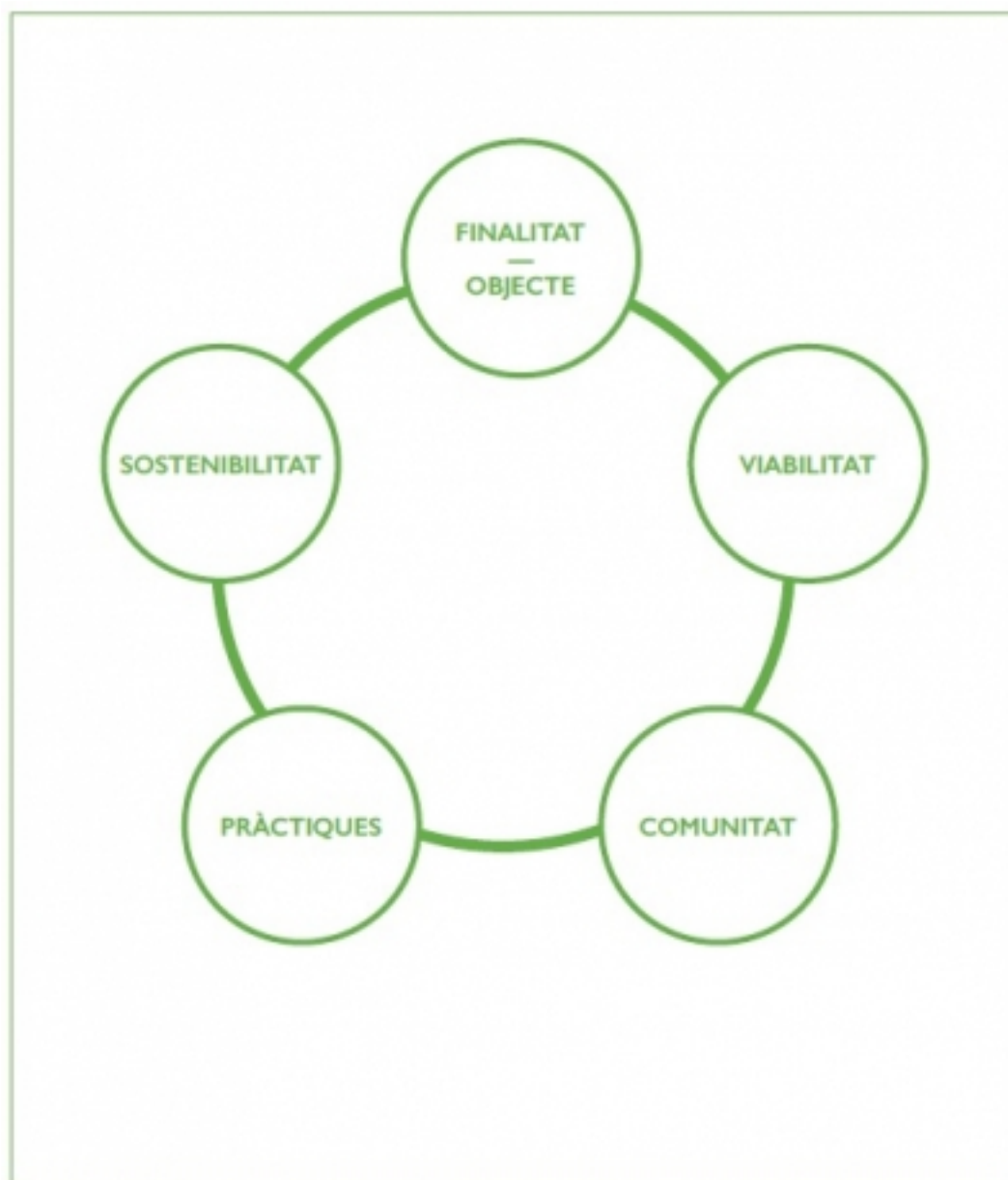

Mentre que el primer, tal i com indica el seu títol, consta d'un **caràcter més pràctic** – amb definicions dels diversos tipus de cooperatives i indicacions a seguir per crear-ne de noves en l'àmbit cultural – el segon embolcalla el seu contingut amb una **perspectiva històrica**, analitzant i definint amb detall la situació actual de la ciutat de Barcelona i el paper dels seus **barris** per convertir-la en una capital solidària i democràtica amb els seus habitants, i menys bolcada a les empreses i multinacionals estrangeres interessades en invertir-hi. El gran punt en comú, però, és ben clar: el **cooperativisme**. Cooperativisme cultural o cooperativisme a escala de ciutat, però cooperativisme per sobre de tot.

«Cultura cooperativa a Barcelona» és una guia pràctica editada per **Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)** que inventaria les diferents cooperatives culturals existents a la ciutat i vol ser una ajuda per contribuir a crear-ne de noves, a més de generalitzar aquesta forma de gestió més democràtica i participativa. D'acord amb els plantejaments exposats a la guia, el cooperativisme és el camí més indicat per poder **fer front a les condicions sota les quals avui dia es produeix la cultura en molts indrets**:

Mentre [la cultura] enriqueix les ciutats i l'experiència d'habitants i turistes, les seves treballadores i treballadors pateixen una forta precarització laboral i existencial: discontinuïtat, no reconeixement de la relació laboral, absència de drets i de protecció social, insuficiència d'ingressos, competitivitat entre iguals, desarticulació política o bé vulnerabilitat davant empresaris i institucions, és el pa de cada dia de les treballadores i treballadors culturals.

Per tot això, l'experimentació i posada en pràctica d'altres maneres de fer cultura i de dignificar les condicions de treball d'aquells que s'hi dediquen es considera una prioritat. La **cultura cooperativa** suggereix precisament això: una **dimensió col·lectiva, social i comunitària que contempli projectes culturals d'àmbit de ciutat, enfront als entesos com a productes o actes de consum**.

La guia compta amb un apartat on es defineixen clarament els diferents tipus de cooperatives i els seus trets característics – establerts per la mundialment referent [Aliança Cooperativa Internacional](#) [8] –, una secció on s'amplia la perspectiva presentant casos d'arreu del món i, fins i tot, un “petit glossari cooperatiu”. En definitiva, es tracta d'una edició elaborada amb molta cura i on es tenen en compte tots els aspectes que puguin ser útils per entendre el concepte (i convèncer-se'n) i per contribuir a fer aflorar noves iniciatives basades en el cooperativisme cultural.

El [llibre d'](#) [5] Ivan Miró es pot entendre en aquesta mateixa línia, si bé amplia la perspectiva afirmant que **no només cal apostar pel cooperativisme en l'àmbit de la cultura atès que, al cap i a la fi, molts altres sectors pateixen els mateixos mals**. El sociòleg critica el model de ciutat vinculat a la Marca Barcelona i a la voluntat d'erigir-se com una smart city reconeguda a escala internacional. Ben al contrari, **tracta de [posar en valor les nombroses iniciatives cooperatives i col·laboratives nascudes als barris](#) [9], que han aconseguit créixer malgrat nedar a contracorrent de la “[Barcelona oficial](#) [10]”**. Per tot això, cal preguntar-se: “Quins beneficis obtenen els barris populars del fet que Barcelona sigui la nineta dels ulls dels inversos internacionals?” Miró creu fermament que el model a seguir ha de ser un altre.

Així doncs, de la lectura d'aquest llibre s'extreu que, i ara que parlem de reconstrucció probablement més que mai; **construir una ciutat que sigui realment democràtica passa per apostar per un nou sistema socioeconòmic**. En les seves pròpies paraules, "Barcelona és una empresa i, davant d'això, el que toca és col·lectivitzar-la", motiu pel qual defensa un model de gestió municipal-comunal-cooperatiu.

Tornant a l'àmbit concret de la **cultura**, però, Miró té clar com aconseguir que funcioni i que es governi cooperativament. **La solució radica un cop més en els barris, que tenen el potencial de crear iniciatives socioeconòmiques i equipaments culturals de gestió comunitària**. Només cal mirar una mica enrere per recordar que "Des dels barris populars barcelonins s'ha batallat durament per a la creació d'un ciutat que no reproduís els interessos de les classes dominants". Això és el que, malgrat les adversitats, cal seguir fent.

Dos llibres complementaris per tothom qui estimi Barcelona i vulgui esmerçar esforços en seguir fent-la més col·laborativa i solidària:

- Podeu consultar "[Ciutats cooperatives. Esbossos d'una altra economia urbana](#) [5]" al [Centre d'Informació i Documentació](#) [11]
- Podeu descarregar-vos "[Cultura cooperativa a Barcelona. Guia pràctica per al cooperativisme cultural](#) [6]" en [format PDF](#) [7] o consultar-lo al [lloc web](#) [12].

[Inicieu sessió](#) [13] o [registreu-vos](#) [14] per a enviar comentaris

Tags: economia de la cultura

Tags: internacionalització cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: participació cultural

- [15]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2020/cooperativisme-alternativa-cultural-de-ciutat>

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46122>
- [3] <https://icariaeditorial.com/>
- [4] <https://www.barcelona.cat/barcelonacultura/ca/icub>
- [5] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46122>
- [6] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/cultura_cooperativa_a_barcelona_web.pdf
- [7] https://bcn.coop/wp-content/uploads/2019/01/cultura_cooperativa_a_barcelona_web.pdf
- [8] <https://www.ica.coop/es>
- [9] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2017/cultura-barcelona-desbordar>
- [10] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/desenvolupament-urba-cultura-valencia-barcelona>
- [11] <https://www.diba.cat/web/cerc/cidoc>
- [12] <http://ajuntament.barcelona.cat/culturaviva/publicacions/cultura-cooperativa/>
- [13] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/patrimoni-marca-ciutat>
- [14] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [15] <https://interaccio.diba.cat/node/8075>